

Elements of Block - P.

අයුත් කණ්ඩා (13) (14) (15) (16) (17) (18)

	ns^2np^1	ns^2np^2	ns^2np^3	ns^2np^4	ns^2np^5	ns^2np^6
* විද්‍යුත් සාකෂාරය අඩුය	B	C	N	O	F	Ne
* ඔක්තාහර කලය අඩුය	Al	Si	P	S	Cl	Ar
* ලෝහ ලක්ෂණ වැඩිය	Ga	Ge	As	Se	Br	Kr
	In	Sn	Sb	Te	I	Xe
* හත සංයුජ, අයනීය අර වැඩිය	Tl	Pb	Bi	Po	At	Rn

* ඔක්තාහර කලය, විද්‍යුත් සාකෂාරය ඉහළ අයනීයභවය සහිතව, ... වැඩිය.

Group (13)

- B $[He] 2s^2 2p^1$
- Al $[Ne] 3s^2 3p^1$
- Ga $[Ar] 3d^{10} 4s^2 4p^1$
- In $[Kr] 4d^{10} 5s^2 5p^1$
- Tl $[Xe] 4f^{14} 5d^{10} 6s^2 6p^1$

- ලෝහක අරය, හත සංයුජ අරය, අයනීය අරය සාකෂාරය වැඩිය.
- කාණ්ඩය අඩුය. (ලෝහක බර්කන් ඉලෙක්ට්‍රෝන අඩුවීම නිසා)

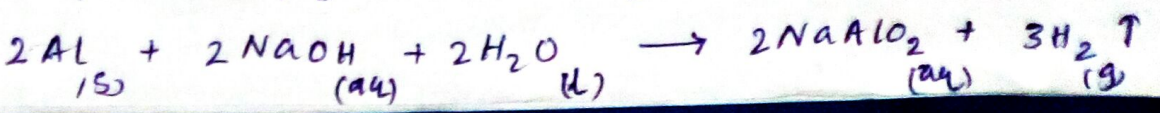
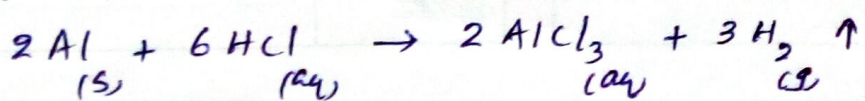
B - අලෝහයන්

Si හා චිකිඪ සබඳතා දක්වයි
ඉතා ඉහළ ප්‍රමාණයක් ඇත.
B සාදන බොහෝ සංයෝග හත සංයුජ වේ.

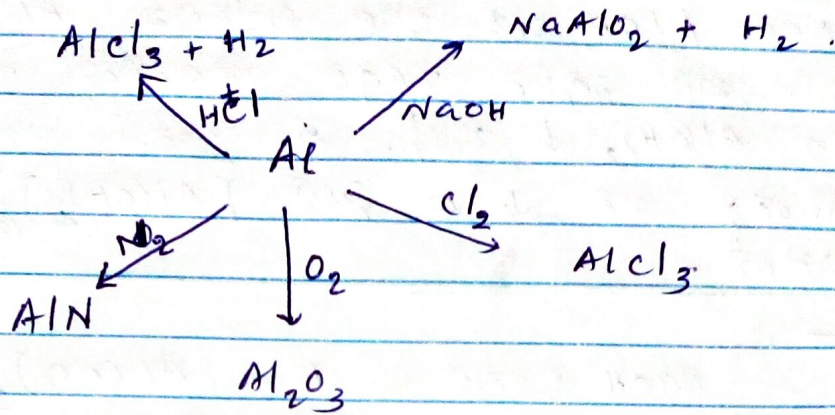
AL

- හානුච් කණ්ඩාේ කෙටුම්බව බහුලම ලෝහය
 $O > Si > Al$

- වාතයට නිවැරදිව වූ විට තුනී Al_2O_3 ජනරයක් පැවතීම නිසා ක්‍රියාශීලී බවින් අඩුය.
- Al, Al_2O_3 , $Al(OH)_3$ සියල්ල උභයගුණී වේ.
- ඉහළ උෂ්ණත්වයකට රත් කළ හොත් (800°C ට වැඩි) $Al_2O_3(s)$ හා $AlN(s)$ සාදයි
- ඉලෙක්ට්‍රෝන, නිෂේධ දෙකම හා අන්තර්ගත කරයි.

5

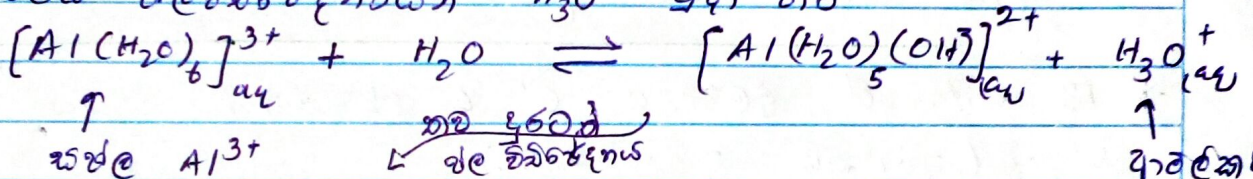
Que 1) * නුලින භ්‍යායනික ජුනික්‍රය ලියන්න.

Al ලෝහ:

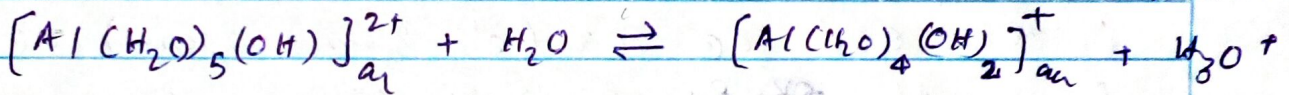
10

* Al^{3+} ජලය ද්‍රාවණයක් ආවේණිකය. ජලය මාධ්‍යයේදී එය $[\text{Al}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$ ලෙස පවතී.

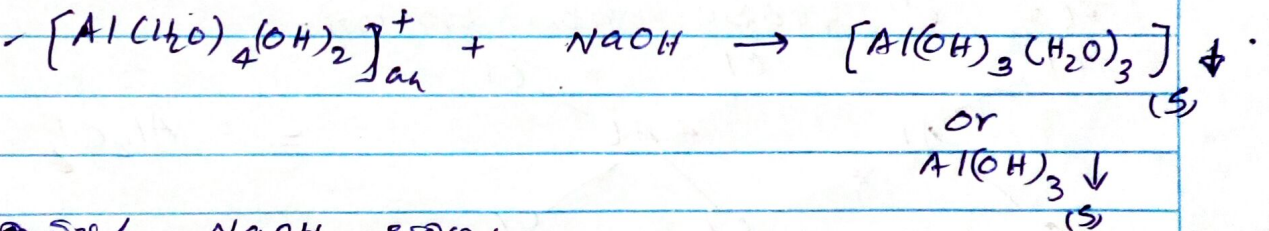
* මෙය ජලවිච්ඡේදනයේ H_3O^+ මුදා හරී.

15

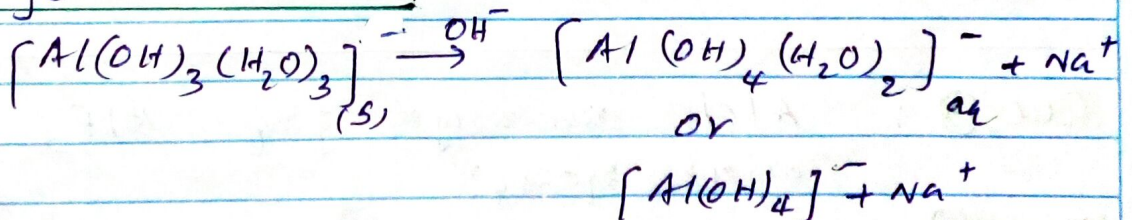

NaOH මුනි හඳුන්වන ද්‍රව්‍ය

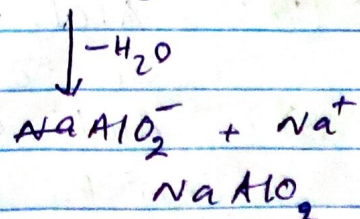
20

ඔබ්බුරු NaOH හමුව:

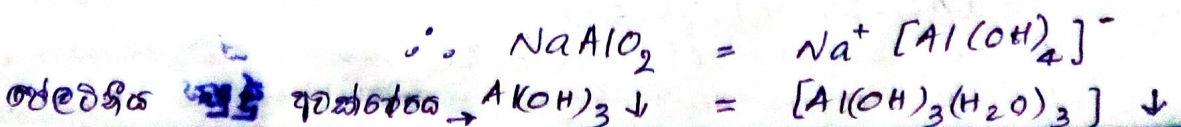

25

$\text{H}_3\text{O}^+ = \text{H}^+ + \text{H}_2\text{O} = \text{ආවේණිකය.}$

30

මෙම විෂය මාලා කිහිපයක් සොලවන්න

Al³⁺ හඳුනා ගැනීම.

* NaOH / KOH වැනි ප්‍රබල හෂ්ඨයන් Al³⁺ අයනවල ද්‍රාවණයකට දියවීමට පළමුව ජලවිඛිත අයන අඩු ↓ නිසා වන Al(OH)₃ ↓ ඇතිවේ. එවිට ද්‍රාවණ හෂ්ඨය එය නිවීමට වඩා වැඩි දියවී [Al(OH)₄]⁻ බවට පත්වේ.

Que 2 -

A - NaOH ද්‍රාවණය B - Al(NO₃)₃ ද්‍රාවණය

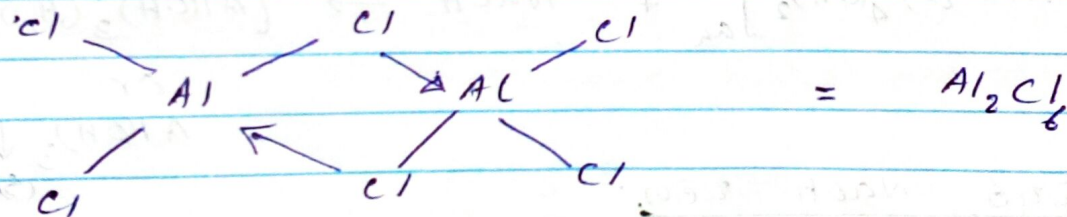
A හා B ද්‍රාවණ ද්‍රවණයකට දි ඇත.

(i) A ට B බිංදු ලෙස එක් කිරීමේදී

(ii) B ට A " " " " සුදුසුකම් වඩා වැඩි වන බව පෙන්වා දීමට අදාළ තර්ක භාවිතය කරන්න.

* 13 ක්ෂාරයේ මූලද්‍රව්‍යය eⁿ 6 ක් වන බවත් එයට අයුරු වැඩි (අභ්‍යන්තර ඉලෙක්ට්‍රෝන ප්‍රභවය ඇත.)

∴ මෙම මූලද්‍රව්‍යයේ ලෙස (eⁿ 24 ක් වන බවට) පෙනේ. B හා Al ද්‍රවණයකට එකතු වීමෙන් (එනම් eⁿ 24 ක් වන බවට) පෙනේ. මෙය eⁿ අභ්‍යන්තර ඉලෙක්ට්‍රෝන ප්‍රභවය කර ගනී.

Que 3 : AlCl₃ හා සාපේක්ෂව වුවද AlF₃ අයනක වන බව පෙන්වා දීමට කුමක් කරන්න?

Que 4 : AlCl₃ ජලීය ද්‍රාවණයකට NaHCO₃ එකතු කිරීමට CO₂ නිකුත් වේ. පෙන්වා දීමට කුමක් කරන්න?

Que 5 : AlCl₃ 0.5g ක් භක්ෂල වීමට 200°C දී හා 1x10⁵ Pa වලදී වාමනය 73.6 cm³ ආදිය. (Al-27 Cl-35.5)

- (i) එම වාමනය තුළදී AlCl₃ මෙහි භ. අ. ප. බොහෝ.
- (ii) එම වාමනයේ ඇති අණු වෙන් වීමට සහතික කරන්න.